

De plateaus zijn over grote oppervlakten bedekt met een dunne mantel van fijne zanden (dilungu) bestaande uit de geremanieerde resten van de "Série des sables ocre" van het Kalahari-systeem, die de Eind-Tertiaire vervlakking bedekten. De malungu zijn gekenmerkt door een uitgesproken mikroreliëf. Dit omvat o.a. vennen en mena. Die vennen werden aan blowout toegeschreven, maar thans kon aangetoond worden dat piping en suffosie, aan de oorsprong van deze depressies liggen en dat winddeflatie hoogstens een nevenrol gespeeld heeft. De mena zijn kleine gesloten depressies die een dicht netwerk vormen en ontstaan zijn uit de degeneratie van regenafspoelingsgeulen. Ze getuigen van een subrecente evolutie van een iets drogere klimaatsfase naar de aktuele. Deze bevindingen worden bevestigd door waarnemingen in korrelatieve dalbodemsedimenten.

Aandacht werd ook besteed aan mikropedimentatieprocessen en aan de termietenaktiviteit, die beide ook een grote rol kunnen spelen in de genese van de typisch tropische 3-lagenopbouw der oppervlakkige sedimenten, evenals aan antropogene akties, waarvan de broussebranden en de ontbosing een belangrijke rol spelen bij het ontstaan van versnelde bodemerosie.

7. STRANDDYNAMIEK LANGS DE BELGISCHE KUST

G. DE MOOR

Sinds enkele decennia wordt de Belgische kust op verschillende plaatsen geteisterd door intense erosie die gepaard gaat met strandverlaging en met het terugwijken van de duinvoet. Dit verschijnsel is zoals ons onderzoek aangetoond heeft, echter niet nieuw. Het heeft zich ook vroeger voorgedaan en werd dan gevolgd door periodes van natuurlijke aanwas. Het verschijnsel is ook niet beperkt tot de Noordzeekusten, waar het ook in Nederland, Engeland en Denemarken gekend is. Van over de gehele wereld komen berichten over kusterosie maar ook – en dit wordt te weinig belicht – van kustaanwas langs zandstranden. De Internationale Geografische Unie heeft verschillende werkgroepen die zich met deze problematiek bezighouden. In vele landen worden jaarlijks enorme bedragen gespendeerd voor kustbescherming zoals trouwens ook in België, maar tevens ook voor onderzoek in verband met de morfodynamiek, het sedimenttransport en de mechanismen van kusterosie. Hierbij

worden de meest gesofisticeerde topografische, luchtfotografische, sedimentologische en marien-hydrologische technieken toegepast.

Het is ongetwijfeld zó dat de kustdynamiek aan een groot aantal factoren onderworpen is die min of meer gelijktijdig optreden, waarvan sommige cyclisch (getijdebeweging), andere onregelmatig (stormen) optreden, terwijl de enen hoogfrequent, de andere laagfrequent tot zeer laagfrequent verlopen, zonder te spreken van de geologische aspecten zoals zeespiegelbewegingen en subsidentie. Voor de Belgische kust komt daar nog bij dat, ingevolge de getijde-amplitudo en het getijdemechanisme en ook wegens de veranderlijkheid in de richting van de lokale golven en van de deining, zowel transversale maar ook longitudinale sedimentbewegingen voorkomen waarvan het residueel effect over diverse tijdspannen zeer verschillend kan zijn.

Tot nu toe had ons onderzoek vooral tot doel om, op basis van de evolutie van de residuele transversale mobiliteit en van het residuele transversale strandbudget opgenomen door opeenvolgende zeer nauwkeurige transversale strandprofielen, over toenemende tijdspannen enerzijds en onder verschillende factoriële omstandigheden anderzijds (windrichting, windsnelheid, getijdestand, golfkenmerken, kustdrift, enz.), te proberen de betekenis van sommige factoren en de kenmerken en oorzaken van sommige cyclische verschijnselen uit te filteren. Hierbij is in de eerste plaats gedacht aan een geografisch beperkt, repetitief, laagfrequent, cyclisch verschijnsel dat de huidige erosie kan verklaren en over haar verloop een prognose kan vooruitbrengen. De eerste resultaten die hierover bekomen werden zijn door historische gegevens bevestigd.

In de periode 1970-78 werd vooral gewerkt op een representatief station te Klemskerke. Thans zijn een tiental stations operationeel langsheen de Belgische kust en wordt het onderzoek uitgebreid naar de sedimentuitwisseling tussen strand en near-shore zone enerzijds en tussen strand en duingordel anderzijds. Meer aandacht wordt nu ook geschonken aan de strandmorfologie zelf, aan het longitudinale transport, aan de kartering en de functionele analyse van de oppervlakkige en interne sedimentaire structuren, aan direct onderzoek van sedimenttransport en vooral aan temporele en geografische veranderingen in de detailbathymetrie en in de sedimentstockering in de near-shore zone.